

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ПРАВО

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Источном Сарајеву, Вука Караџића бр. 30, Источно Ново Сарајево, Источно Сарајево univerzitet@ues.rs.ba
Интернет адреса	www.ues.rs.ba
Назив, број и датум акта о оснивању	<ul style="list-style-type: none"> - Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14.9.1992. године Dozvole - Одлуке о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву (02-1188/92 од 14.9.1992, Универзитета у Мостару 02-1187/92 од 14.9.1992. и Универзитета у Тузли 02-1186/92 од 14.9.1992) - Одлука о организовању универзитета у Републици Српској број: 02-1512/93 од 29.12.1993. године (овом Одлуком стављена је ван снаге Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14.9.1992. године) Dozvole
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ПИБ 400592530000 ЈИБ 4400592530000
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01029606
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Република Српска (односно Народна скупштина Републике Српске у име Републике Српске), Вука Караџића бр. 2, 78000 Бања Лука
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Одлука Сената Универзитета о избору вршиоца дужности ректора Универзитета број: 01-С-319-XXXV/17 од 2.10.2017. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	Дозвола за рад број: 07.023-3899/09 од 22.6. 2009. Године Dozvole
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвола за рад ван седишта за извођење студијских програма на првом циклусу студија за Право и Пољопривреду – за рад у Бијељини број: 07.023/612-216-4/10 од 1.10.2010. године C:\Users\KongresFizijatara\AppData\Roaming\Microsoft\Word\Дозвола за рад Бијељина.jpeg.jpeg - Дозвола за рад ван седишта Правног факултета Пале – за рад у Сребреници (студијски програм Право) број: 07.023/612-555-2/10 од 9.11.2010. године C:\Users\KongresFizijatara\AppData\Roaming\Microsoft\Word\Дозвола за рад Сребреница.jpeg.jpeg Dozvole - Дозвола за рад ван седишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Власеници (студијски програм Шумарство) број: 07.023/612-356-2/10 од 12. 10.2010. године

	<div>- Дозвола за рад ван седишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Требињу (студијски програм Агромедитеранска производња) број: 07.023/612-5-2/13 од 21.10.2013. године</div> <div>- Решење о испуњености услова за рад Православног богословског факултета „Св. Василије Острошки“ у Фочи за рад ван седишта – за рад у Добоју број: 07.023/612-364-1/11 од 26.12.2011. године</div>	
Организационе јединице које се посјеђују и одговорна лица	Правни факултет, студијски програм Право Декан проф. др Радомир В. Лукић	
Контакт особа (за посјету)	057/200-211	
Број телефона	057/320-330; 057/340-464	
Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Право	Први циклус студија	Дипломирани правник 240 ECTS
Б.2 Креирање и одобравање студијских програма		
Б.2.1 Креирање и одобравање студијских програма		
<p>Сенат Универзитета у Источном Сарајеву усвојио је 2012. године акт под називом Поступак предлагања и усвајања студијских програма, којим је уређена процедура предлагања и усвајања структуре и садржаја наставног плана и програма (http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-postupak-predlaganja-i-usvajanja-studijskih-programa.pdf).</p> <p>Овим актом предвиђено је учешће заинтересованих страна приликом утврђивања наставног плана и програма студијског програма. Прописано је да ће се приликом утврђивања наставног плана и програма у обзир узети захтјеви комора, струковних удружења, као и надлежних министарстава. Документ, међутим, изричито не наводи улогу студената у процесу креирања наставног плана и програма. Утицај студената на креирање наставних планова и програма обезбијеђен је помоћу других механизма. Статутом Правног факултета, у чл. 14 ст. 1, предвиђено је да Наставно-научно вијеће поред наставника и сарадника који су у радном односу са пуним радним временом на Универзитету, чине и представници студената у броју који не може бити мањи од 15% од укупног броја чланова Вијећа (http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/opsti-akti).</p> <p>Статутом Универзитета у Источном Сарајеву (http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/statut/) дефинисана је улога студената у управљању високошколском установом и у систему осигурања квалитета. Један представник студената је члан органа управљања Универзитетом, Управног одбора. Студенти су чланови и највишег академског тијела Сената у броју који не може бити мањи од 15 % укупног броја чланова Сената, с тим да у структури треба да буду заступљени редовни студенти сва три циклуса студија. Овим путем омогућено је представницима студената да учествују у расправи и одлучивању о измјенама и усвајању новог наставног плана и програма.</p> <p>Правилником о студентском вредновању квалитета студија Универзитета у Источном Сарајеву (https://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/pravilnik-o-studentskom-vrednovanju-kvaliteta-studija.pdf) предвиђено је да област студентског вредновања представљају и студијски програми. Резултати студентских анкета представљају оријентир и приликом разматрања измјена наставног плана и програма.</p> <p>У апликационом обрасцу нису наведени подаци о консултовању екстерних заинтересованих страна о садржини наставног плана и програма (помоћу анкетног испитивања и сл.). Позитиван корак представља учешће Правног факултета у пројекту QFP, у мају 2017. године, који се односио на развој студијских програма у складу са европским стандардима. Овај пројекат обухвата усаглашавање</p>		

Студијских програма са потребама тржишта рада у БиХ, у складу са QF ЕНЕА и EQFLLL стандардима и препорукама.

Као референтни студијски програми наведени су студијски програми првог циклуса Правног факултета Универзитета у Београду, Правног факултета Универзитета у Сарајеву и Правног факултета Универзитета у Љубљани. Разлике између референтних студијских програма и студијског програма Право на Правном факултету Универзитета у Источно Сарајеву објашњене су различитостима националних правних система и правне традиције на којима они почивају.

Циљеви студијског програма и исходи учења дефинисани су у наставним програмима за сваки предмет појединачно. Силабуси су објављени на веб страници Факултета.

Образовни циљеви студијског програма Право садржани су у наставном плану и програму Факултета, односно силабусима за сваки наставни предмет појединачно, као и у самоевалуационим извјештајима Факултета (доступни су на интернет страници Факултета). Образовни циљеви студијског програма у складу су са препорукама Савјета Европе у вези са сврхом високог образовања.

Мишљење рецензента

Акти Универзитета у Источно Сарајеву, односно Правног факултета, уређују процедуру доношења и измјена наставних планова. Овим актима омогућено је учествовање представника студената у одлучивању. Студенти имају могућност и да приликом анкетирања упозоре на недостатке у реализацији наставног процеса, што може представљати оријентир приликом усвајања одн. ревизије наставних планова. Увидом у садржину питања наведених у анкетном листићу, утврђено је да се питања не односе непосредно на наставни план и програм. Докази о другим видовима консултовања студентске популације нису наведени. Наставни план и програм је највећим дијелом подударан са референтним студијским програмима. Постојеће разлике, као што је различит третман појединих предмета (једносеместрални или подијељени у два семестра) и постојање различитих предмета, нису наглашене у толикој мјери да би се могла оспорити адекватност наставног плана студијског програма.

Може се констатовати да постоји адекватан правни оквир за доношење и измјене наставног плана и програма. Иако је обезбијеђено учешће представника студената у органима Универзитета/Факултета, у чијој надлежности се налазе измјене наставног плана и програма, било би неопходно да се оснажи учешће студената у креирању наставних планова и програма. Оправдано је и снажније укључивање екстерних заинтересованих страна, како би се наставни план и програми појединих предмета прилагодили захтјевима тржишта рада (нпр. анкетно испитивање потенцијалних послодаваца).

Б.2.2. Наведите документе који дефинишу образовне циљеве студијског програма као и опште и специфичне компетенције.

Образовни циљеви студијског програма Право садржани су у Наставном плану и програму Факултета, односно силабусима за сваки наставни предмет појединачно, као и у самоевалуационим извјештајима Факултета. Образовни циљеви студијског програма Право првог циклуса студија су доступни на веб страници Факултета (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/nastavni-plan-2014-15>; <http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>). Компетенције свршених студената темељно су дефинисане у наставним програмима за сваки наставни предмет појединачно.

Мишљење рецензента

Образовни циљеви студијског програма јасно су дефинисани и у складу са одговарајућим стандардима. Документи којима су дефинисани доступни су јавности. Правни факултет Универзитета у Источно Сарајеву има јасно дефинисане опште и специфичне компетенције које студенти стичу након завршетка студијског програма.

Б 2.2.1. Да ли су дефинисани исходи учења, на који начин и у којим документима. Такође, наведите документ који садржи критеријуме вредновања остваривања исхода учења и опишите поступак вредновања.

Исходи учења дефинисани су у силабусима за сваки наставни предмет појединачно (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>). Матрица исхода учења утврђује обим остваривања дефинисаних исхода учења по наставним предметима појединачно. Правни факултет Универзитета у Источно Сарајеву посједује израђену Матрицу исхода учења за Први циклус студија студијског програма Право на Правном факултету Универзитета у Источно Сарајеву (Prilozi\МАТРИЦА КОМПЕТЕНЦИЈА I ЦИКЛУСА СТУДИЈА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ПРАВО.docx).

Матрица исхода учења утврђује обим остваривања дефинисаних исхода учења по наставним предметима појединачно.
<p>Мишљење рецензента Исходи учења су јасно дефинисани.</p> <p>Б 2.2.2. Да ли су и на који начин су студенти и особље студијског програма упознати са образовним циљевима студијског програма. Наведите документе у складу са којима се врши усклађивање образовних циљева те документе који доказују да је студијски програм упоредив са сличним студијским програмима у региону и Европи.</p>
<p>Студијски програм Право првог циклуса студија конципиран је у складу са достигнућима правне науке и струке, као и са искуствима других правних факултета у региону и Европи. Нарочито је вођено рачуна о искуствима три високошколске установе: Правног факултета Универзитета у Београду, Правног факултета Универзитета у Сарајеву и Правног факултета Универзитета у Љубљани. Акредитовани студијски програми ових факултета консултовани су приликом израде наставног плана и програма студијског програма 1. циклуса студија Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву. Између наведених студијских програма постоји висок степен подударности.</p> <p>Образовни циљеви студијског програма Право садржани су у Наставном плану и програму Факултета - http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/nastavni-plan-2014-15, односно силабусима за сваки наставни предмет појединачно - http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija, као и у самовалуационим извјештајима Факултета.</p> <p>Образовни циљеви доступни су на веб страници Факултета – http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija.</p> <p>Факултет сваке године штампа брошуре намијењене будућим студентима, које садрже опште информације о студијском програму, услове за упис, трајање студија, звање које се стиче по завршетку студија итд. (http://www.pravnifis.rs/Download/Brosura%202015.pdf)..</p>
<p>Мишљење рецензента Образовни циљеви Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву доступни су на интернет страници факултета, чиме су створени предуслови за адекватну информисаност студената и наставног особља. Наведени су референтни студијски програми са којима је постигнут довољан степен подударности.</p>
<p>Б 2.3. Б.2.3.1. Наведите наставне планове и програме те наведите документе из којих је видљива процедура за развој, ревизију и увођење иновација у наставне планове и програме. Опишите начин извођења наставе на студијском програму.</p>
<p>Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву редовно спроводи процедуре усмјерене на анализу квалитета студијског програма (у складу са Правилником за осигурање квалитета – http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/, Правилником о самовредновању и оцјени квалитета студија – http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/ и Правилником о студентском вредновању квалитета студија – http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/).</p> <p>Ревизија студијског програма је вршена у неколико наврата, с циљем осавремењивања студијског програма и промјена у структури наставног плана (увођење нових правних дисциплина, увођење једносеместралних предмета итд.). Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву је посљедњу ревизију студијског програма Право првог циклуса студија, извршио 2014. године (Prilozi\Извод из записника са сједнице Вијећа 12.04.2014.doc Prilozi\ОДЛУКА О КОРЕКЦИЈАМА НАСТАВНОГ ПЛАНА ЗА ШКОЛСКУ 2013 2014.doc).</p> <p>Исходи учења и компетенције свршених студената су дефинисани у силабусима за сваки наставни предмет појединачно - http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija.</p>
<p>Мишљење рецензента Измјене наставног плана и програма врше се периодично, на основу анализа квалитета студијског програма које се спровode у складу са актима Универзитета.</p>

Б 2.3.2. Да ли је званично предвиђено и дефинисано учешће студената у научно-истраживачком раду те описати начин на који се студенти укључују у научно-истраживачки рад. Опишите концепт извођења практичне наставе, наведите уговоре које високошколска установа има склопљене са привредним субјектима за извођење практичне наставе те друге начине организовања праксе за студенте.

Студентима је дата могућност укључивања у научно-истраживачки рад. Научно-истраживачки рад у коме студенти учествују одвија се у форми: 1) објављивања стручних и научних радова; 2) учешћа на научним и стручним скуповима; 3) учешћа у научно-истраживачким пројектима. Студентска пракса одвија се у адвокатским канцеларијама и центрима за пружање бесплатне правне помоћи. У Апликационом обрасцу наведено је да Факултет предузима кораке како би се студентска пракса организовала и у извјесном броју правосудних институција и привредних друштава. За сада је могућност праксе ограничена на сразмјерно мали број студената.

Мишљење рецензента

Студентима Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву дата је могућност да се укључују у научно-истраживачки рад. Постојећи програми студентске праксе не омогућују свим студентима да стекну практична искуства. Оправдани су кораци усмјерени на успостављање сарадње са правосудним институцијама и привредним друштвима, како би се стручна пракса обезбиједила за што већи број студената.

Б 2.3.3. На који начин се идентификује потреба за прилагођавањем наставних планова и програма и опишите начин на који се оно спроводи.

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, у складу са Правилником за осигурање квалитета – <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/>, Правилником о самовредновању и оцјени квалитета студија – <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/> и Правилником о студентском вредновању квалитета студија – <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/> редовно проводи процедуре усмјерене на анализу квалитета студијског програма. У складу са резултатима анализе, тј. извјештаја који се периодично подносе Наставно-научном вијећу, стиче се увид у стање у области квалитета студијског програма, па се у складу са тим предузимају и одговарајуће активности на његовом унапређењу.

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву је у мају 2017. године био један од учесника у пројекту QFP, који се водио на Универзитету и односио се на развој студијских програма у складу са европским стандардима. Овај пројекат обухвата усаглашавање студијских програма са потребама тржишта рада у БиХ, у складу са QF ENEA и EQFLLL стандардима и препорукама. У склопу пројекта упитници су достављени извјесном броју послодаваца (Prilozi\UPITNIK ZA POTREBE TRŽIŠTA RADA.docx). Увидом у списак послодаваца којима је упитник достављен утврђено је да је он релативно скроман.

У апликационом обрасцу упозорено је и на истраживање о задовољству послодаваца дипломираним студентима које је спровео Универзитет у Источном Сарајеву. Истраживањем су обухваћени послодавци које се баве различитим врстама дјелатности.

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву има израђену алумни базу података (<http://www.pravnifis.rs/baza-diplomanata/oglasia-za-posao>), која садржи податке о дипломираним студентима. Подаци о испитивању задовољства чланова алумни базе нису наведени.

Мишљење рецензента

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву редовно спроводи процедуре усмјерене на анализу квалитета студијског програма (у складу са Правилником за осигурање квалитета – <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/>, Правилником о самовредновању и оцјени квалитета студија – <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/> и Правилником о студентском вредновању квалитета студија – <http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/>).

Иако консултовање заинтересованих страна постоји, оно не може да се оцијени као потпуно адекватно. Не постоји систематично и континуирано праћење захтјева послодаваца одн. тржишта рада. Досадашњим истраживањима био је обухваћен сразмјерно мали број субјеката, при чему су поједине категорије послодаваца биле запостављене (нпр. привредни субјекти). Било би неопходно да се таква испитивања спроводе редовно и обухвате знатно већи број испитаника.

Неопходно би било и снажније укључивање чланова алумни организације у испитивања квалитета студијског програма.

Б 2.3.4. На који начин и према којем документу се врши рачунање и додјелјивање ЕЦТС кредита/бодова појединим предметима?

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву је почевши од академске 2007/2008. године започео са извођењем наставног процеса у складу са Болоњском декларацијом. Студије првог циклуса трају четири године (осам семестара) и носе 240 ECTS бодова. У наставним програмима наставних предмета је дефинисан број ECTS бодова за сваки предмет. На Правном факултету не постоји посебан Правилник о рачунању и додјелјивању ECTS бодова по предметима. Број бодова за поједини наставни предмет одређује се према броју часова наставе (теоријске или практичне, вјежби и сл.) и времена за учење код припреме за провјеру знања и оцјењивање (тестови, колоквијуми и завршни испити) и равномерно је распоређен на предиспитне и испитне активности студената.

Мишљење рецензента

Начин расподеле ECTS бодова у складу је са захтјевима Болоњског процеса. Број ECTS бодова за поједини наставни предмет одређује се према броју часова наставе и времена за учење код припреме за провјеру знања и оцјењивање (тестови, колоквијуми и завршни испити) и равномерно је распоређен на предиспитне и испитне активности студената. Оправдано је усвајање посебног правилника који би регулисао рачунање и додјелјивање ECTS бодова по предметима.

Б.2.3.5. На који начин је је регулисан начин израде завршног рада? Појасните начин на који се оцијени студент кроз израду завршног рада.

Студијски програм Право првог циклуса студија не предвиђа израду и одбрану завршног рада.

Мишљење рецензента

Студијским програмима великог броја правних факултета није предвиђена израда завршног рада на првом циклусу студија. Стога се овај модел не може означити као недостатак.

Б.2.3.6. Да ли током студирања и након завршетка студија, студент (и дипломирани) стиче квалификације у складу са циљевима студијског програма?

Студијски програм првог циклуса студија Право нуди образовање за дипломираног правника општег смјера. Програм има за сврху да оспособи студенте да се могу ефикасно укључити у рад државних органа, привредних субјеката и осталих удружења, установа и других институција у правном систему. Студенти стичу знања из свих базичних грана права, при чему се релативно јака теоријска позадина спаја са знањем основних практичних вјештина, потребних за адекватно обављање правничке професије.

Мјерење задовољства студената се спроводи посредством студентских анкета. Потребно је укључивање дипломираних студената (алумни базе) у испитивања задовољства стеченим знањима и вјештинама на студијском програму. Настава на страним језицима није организована.

Студијски програм остварује међународну сарадњу. Размјена наставника и студената остварује се по два основа. Први основ су активности Канцеларије за међународну сарадњу Универзитета у Источном Сарајеву, која обавјештава факултет о томе када, на основу потписаних споразума са страним универзитетима, постоји заинтересованост страних наставника да држе предавање на студијском програму. Неки од закључених споразума односе се само на студијски програм права (евентуално још и економије), док су други споразуми општи и односе се и на друге студијске програме.

Други основ су лични контакти наставног особља, који представљају полазни основ за пријаву пројеката и реализацију размјене наставника, уколико ти пројекти буду одобрени, односно споразуми са другим универзитетима потписани. Споразум о овом облику сарадње реализован је са Правним факултетом Свеучилишта у Осијеку, у оквиру програма Erasmus+, који је подразумијевао предавање једног од наставника Правног факултета у Источном Сарајеву у Осијеку и организовање гостујућег предавања наставника из Осијека у Источном Сарајеву. Слична активност је у току и са неким универзитетима из Италије и Шпаније. На иницијативу Правног факултета, Универзитет у Источном Сарајеву је потписао споразум са Универзитетом у Барију, а у току су преговори са Универзитетом у Кордоби. Реализација оба споразума, уколико пројекти буду одобрени, огледала би се у размјени наставника. Потписан је меморандум са Правним факултетом Универзитета у Сасарију који предвиђа сарадњу и у овој области

(Prilozi\Osijek Erasmus + Sporazum (1).pdf Prilozi\Sporazum Bari (2).pdf Prilozi\Sporazum Katancaro (3).pdf Prilozi\SPORAZUM ITALIJA.pdf).

Мишљење рецензента

Квалификације које се стичу током студија у складу су са циљевима студијског програма. У Апликационом обрасцу наведени су конкретни примјери сарадње са високошколским установама из иностранства. Сарадња је у досадашњем периоду била ограничена на размјену наставног особља. Било би оправдано у наредном периоду проширити сарадњу и на реализацију заједничких научно-истраживачких пројеката. Настава на страним језицима се не изводи, што, такође, представља сегмент који би у предстојећем периоду требао бити побољшан. Провјере задовољства студената се врше редовно, али би требало обезбиједити и укљученост алумни базе, чији чланови су у могућности да стечене компетенције и вјештине адекватније процијене, суочени са професионалним задацима по окончању студија.

Б.2.3.7. Шта обухватају стечене компетенције и на који начин су оне у служби вредновања студијских програма?

Исходи учења и компетенције свршених студената дефинисани су у силабусима за сваки наставни предмет појединачно. Студујски програм нуди образовање за дипломираног правника општег смијера. Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву посједује израђену матрицу исхода учења за први циклус студија студијског програма Право – <http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>. Анализом матрице исхода учења може се закључити да, у суштини, сви наставни предмети обезбјеђују стицање генеричких компетенција, што се посебно односи на наставне предмете на првој години студија, као што су нпр. предмети Теорија државе, Теорија права, Римско право, итд.. Универзитет у Источном Сарајеву по први пут је спровео истраживање о задовољству послодаваца дипломираним студентима, како би стекао прецизнију слику о задовољству послодаваца стеченим компетенцијама свршених студената (Анализа резултата истраживања задовољства послодаваца дипломираним студентима Универзитета у Источном Сарајеву, јануар 2018. године: Prilozi\Анализа послодаваца.docx).

Збирно мишљење рецензента за дати критеријум:

Добре стране:

Акти Универзитета у Источном Сарајеву/Правног факултета уређују процедуру доношења и измјена наставних планова. Овим актима омогућено је учествовање представника студената у одлучивању. Студенти имају могућност и да приликом анкетирања упозоре на недостатке у реализацији наставног процеса, што може представљати оријентир приликом усвајања одн. ревизије наставних планова. Може се констатовати да постоји адекватан правни оквир за доношење и измјене наставног плана и програма. Измјене наставног плана и програма врше се периодично, на основу анализа квалитета студијског програма које се спроводе у складу са актима Универзитета.

Образовни циљеви студијског програма јасно су дефинисани и у складу са одговарајућим стандардима. Документи којима су образовни циљеви дефинисани доступни су јавности. Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву има јасно дефинисане опште и специфичне компетенције које студенти стичу након завршетка студијског програма. Исходи учења су јасно дефинисани.

Постоји висок степен подударности са референтним студијским програмима.

Факултет редовно спроводи процедуре усмјерене на анализу квалитета студијског програма.

Студентима је дата могућност да се укључују у научно-истраживачки рад.

Начин расподјеле ECTS бодова у складу је са захтјевима Болоњског процеса. Квалификације које се стичу током студија у складу су са циљевима студијског програма. Постоји сарадња са високошколским установама из иностранства.

Слабе стране:

И поред укључености студентских представника у одлучивање о измјенама наставног плана и програма, улога студената у креирању наставних планова и програма требала би да буде израженија у фазама процеса које претходе одлучивању. Недовољна укљученост екстерних заинтересованих страна.

Постојећи програми студентске праксе не омогућују свим студентима да стекну практична искуства.

Иако консултовање заинтересованих страна о квалитету студијског програма постоји, оно не може да се оцијени као потпуно адекватно. Не постоји систематично и континуирано праћење захтјева послодаваца одн. тржишта рада. Досадашњим истраживањима био је обухваћен сразмјерно мали број

субјекта, при чему су поједине категорије послодаваца биле запостављене (нпр. привредни субјекти). Недовољно су укључени и чланови алумни базе. Непостојање посебног правилника који регулише рачунање и додјељивање ECTS бодова по предметима. Ограниченост међународне сарадње на размјену наставног особља. Непостојање наставе на страном језику.

Препоруке за унапређење:

Иако је обезбијеђено учешће представника студената у органима Универзитета/Факултета који одлучују о измјенама наставног плана и програма, било би неопходно да се оснажи учешће студената у фазама процеса које претходе одлучивању. Оправдано је и снажније укључивање екстерних заинтересованих страна, како би се наставни план и програми појединих предмета прилагодили захтјевима тржишта рада (нпр. анкетно испитивање потенцијалних послодаваца). Било би неопходно да се таква испитивања задовољства студијским програмом спровode редовно и обухвате знатно већи број испитаника. Неопходно би било и снажније укључивање чланова алумни организације у испитивања квалитета студијског програма.

Потребно је наставити предузимати кораке усмјерене ка успостављању сарадње са правосудним институцијама и привредним друштвима, како би стручна пракса била обезбијеђена за што већи број студената.

Потребно је усвајање посебног правилника који би регулисао рачунање и додјељивање ECTS бодова по предметима.

Сарадња са високошколским установама из иностранства је у досадашњем периоду била ограничена на размјену наставног особља. Било би оправдано у наредном периоду проширити сарадњу на реализацију заједничких научно-истраживачких пројеката. Потребно је размотрити могућност увођења наставе (курсева) на енглеском језику.

Провјере задовољства студената стеченим знањима и вјештинама се врше редовно, али би требало обезбиједити и укљученост алумни базе, чији чланови су у могућности да стечене компетенције и вјештине адекватније процијене, суочени са професионалним задацима након окончања студија.

Б.3 Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту

Б.3.1 Опишите начин извођења студијског програма те начин на који је студентима омогућено да имају активну улогу у креирању процеса учења. На који начин се овакав приступ одражава на оцјењивање студената? Наведите линк на документ којим се регулише процедура оцјењивања студената и у коме се наводи структура оцјене. Опишите начин на који су студенти упознати са процедуром оцјењивања.

Статутом Правног факултета предвиђено је да Наставно-научно вијеће, поред наставника и сарадника који су у радном односу са пуним радним временом на Универзитету, чине и представници студената у броју који не може бити мањи од 15% од укупног броја чланова Вијећа (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/opsti-akti>). Статутом Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/statut/>) дефинисана је улога студената у управљању високошколском установом и у систему осигурања квалитета. Студенти су чланови и највишег академског тијела Сената у броју који не може бити мањи од 15 % укупног броја чланова Сената, с тим да у структури треба да буду заступљени редовни студенти сва три циклуса студија. Овим путем омогућено је представницима студената да учествују у расправи и одлучивању о измјенама и усвајању новог наставног плана и програма, као и учествовање у креирању процеса учења и подучавања. Документи којима се доказује примјена процедуре за учење студената у креирању студијских програма јесу записници са сједница Наставно-научног вијећа Правног факултета (Записник са сједнице Вијећа Факултета Prilozi/Iзвод из записника са сједнице Вијећа 12.04.2014.doc).

У складу са Правилником о студентском вредновању квалитета студија (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/pravilnik-o-studentskom-vrednovanju-kvaliteta-studija.pdf>), студенти су укључени у креирање процеса учења путем студентске електронске анкете на основу које оцјењују предмете и наставнике, те на тај начин утичу на побољшање процеса учења и наставног процеса у цјелини.

На студијском програму првог циклуса студија примјењују се различите наставне методе, као што су: вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, метода практичних радова, метода писаних радова. Настава подразумијева извођење предавања, вјежби, израду семинарских радова, колоквијуме, консултативну наставу итд..

Сви одговорни наставници и сарадници воде евиденцију о присуству студената на предавањима и вјежбама. Евиденција се води у писменој форми. Доказ да су студенти редовно похађали предавања и вјежбе представљају потписи одговорних наставника и сарадника, који се дају у индексе студената, и који представљају услов за овјеру семестра.

Коришћење различитих метода реализације наставе и других облика учења дефинисано је Наставним планом и програмом Факултета (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/nastavni-plan-2014-15>), односно силабусима за све наставне предмете појединачно.

Мишљење рецензента

Може се констатовати да студенти имају могућност да учествују у креирању студијских програма, процеса учења и подучавања. Примјењују се савремене методе реализације наставе. Води се евиденција присуства студената предавањима и вјежбама, у писменој форми. Планира се и вреднује кориштење различитих метода реализације наставе и других облика учења.

Б.3.1.1. Опишите начин на који су студенти укључени у креирање процеса учења на студијском програму те на који начин се третирају различитости студената у начину усвајања знања. Опишите начин извођења наставе и однос са студентима, начине провјере знања, консултација и других врста савјетовања студената у складу са потребама студената. Опишите начин на који се планира реализација наставног програма и како се врши избор метода и технологија учења и подучавања.

Наставне активности се организују и изводе у складу са наставним планом и програмом, односно силабус за сваки наставни предмет појединачно садржи методе и облике извођења наставе, садржај предмета по седмицама итд (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>).

Предавања и вјежбе се изводе на начин да се прилагођавају потребама и жељама студената, нарочито у вези са додатним консултацијама и интерактивношћу. Термини предавања и вјежби усклађују се са приједлозима студената. Испитни термини често се одређују на основу потреба и жеља студената. Студенти имају и могућност да траже консултације са предметним наставником и сарадником путем електронске поште. Настава на свим обавезним и изборним предметима реализује се у складу са унапријед припремљеним силабусом и планом рада. Сваки наставник дужан је да припреми наставни програм и план рада за наставни предмет у складу са стандардима рада.

У току сваке академске године на Правном факултету се проводи студентско вредновање квалитета студија (студентска анкета). Анкета се проводи у складу са Правилником о студентском вредновању квалитета студија (<http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/studentsko-vrednovanje-kvaliteta-studija/>). Приликом анкетирања студентима се пружа могућност да оцењују рад наставног кадра, и одговарајућих служби, предмете које слушају у току семестра, као и услове студирања уопште. По окончању студентске анкете, на сједници Наставно-научног вијећа усваја се Извјештај о студентском вредновању квалитета студија. Резултати добијени током студентског анкетирања се користе с циљем унапређења како квалитета студија, тако и студијског програма уопште. На тај начин се обезбеђује и укљученост студената у креирање процеса учења (Прилог: извјештаји о студентском вредновању квалитета студија за зимски и лјетњи семестар 2016/2017. године).

Мишљење рецензента

Извођење наставе прилагођава се потребама и жељама студената. Студенти имају могућност да захтијевају додатне консултације, а на располагању су им и средства електронске комуникације. Настава се реализује у складу са унапријед припремљеним силабусом и планом рада, који припрема одговорни наставник. Проводи се студентско вредновање квалитета студија (студентска анкета). Приликом анкетирања студенти имају могућност да оцењују рад наставног кадра и одговарајућих служби, предмете које слушају у току семестра, као и услове студирања уопште.

Б.3.1.2. Наведите методе којима је омогућено студентима да учествују у евалуацији наставног плана и програма и наставног процеса. Такође, наведите доказ да су студенти укључени у различита тијела високошколске установе која се баве доношењем одлука.

Студенти имају могућност да кроз студентско вредновање квалитета студија (студентска анкета), као и кроз учешће у Комисији за израду извјештаја о самовредновању и ојени квалитета, који се ради на годишњем нивоу, учествују у вредновању наставног плана и програма, као и наставног процеса у цјелини. Извјештај о студентском вредновању квалитета студија и Извјештај о самовредновању и ојени квалитета се усвајају на сједници Наставно-научног вијећа и служе као показатељ тренутног стања квалитета студија на студијском програму. На основу резултата представљених у извјештајима креира се политика унапређења квалитета. Студенти имају могућност да кроз учешће у раду Наставно-научног вијећа изнесу своје мишљење о наставном процесу уопште. Студенти Правног факултета тренутно нису чланови управљачких тијела на нивоу Универзитета.

Мишљење рецензента

Студенти имају могућност да кроз процес студентског анкетања, као и кроз учешће у Комисији за израду извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, учествују у вредновању наставног плана и програма и наставног процеса. Извјештај о студентском вредновању квалитета студија и Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета усвајају се на сједници Наставно-научног вијећа и служе као показатељ стања квалитета студија на студијском програму. Представници студената у Наставно-научном вијећу имају могућност да износе своје мишљење о наставном плану и програму и наставном процесу уопште.

Б.3.1.3. Наведите начин на који су студенти упознати са документима који регулишу процес образовања гдје спадају и процедуре жалбе и остале мјере подршке студентима током студирања. Да ли су покретане жалбе на поступке оцјењивања и како су исте ријешене?

Студенти су упознати са правилима студирања на првом циклусу студија, са студентским правима и обавезама, као и процедуром жалбе, а акти који регулишу поменута питања су им стално доступни на интернет страници Универзитета (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/zakoni/>, <http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/pravila/>), интернет страници Факултета (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/opsti-akti/>), огласној табли и у студентској служби.

Према наводима из Апликационог обрасца, на Факултету је било свега неколико предмета студентских приговора на добијену оцјену на испиту и захтјева за поновно полагање испита пред посебном Комисијом. Сви предмети су ријешени у корист студената, у смислу да им је приговор, односно захтјев усвојен као основан и одређено поновно полагање испита пред посебном комисијом.

У оквиру студентског вредновања квалитета студија (студентска анкета) студенти имају могућност да изнесу своје мишљење о процедурама и начинима оцјењивања по предметима. Након окончања студентске анкете, сваки професор добија могућност да се упозна са резултатима анкете, па у складу с тим усмјерава свој даљи рад, тј. одлучује о евентуалној промјени процедуре и начина оцјењивања на предмету/предметима које предаје. Уколико студенти приликом анкетања у више наврата износе приговоре на рад и оцјењивање одређеног наставника, управа Факултета ће обавити разговор са предметним наставником, указати му на студентске приговоре, као и на неопходност да се уочени проблеми ријеше.

Збирно мишљење рецензента за дати критеријум:

Добре стране:

Студенти имају могућност да учествују у креирању студијских програма, процеса учења и подучавања. Примјењују се савремене методе реализације наставе. Води се евиденција присуства студената предавањима и вјежбама, у писменој форми. Планира се и вреднује кориштење различитих метода реализације наставе и других облика учења. Извођење наставе прилагођава се потребама и жељама студената. Студенти имају могућност да захтијевају додатне консултације, а на располагању су им и средства електронске комуникације. Настава се реализује у складу са унапријед припремљеним силабусом и планом рада, који припрема одговорни наставник. Проводи се студентско вредновање квалитета студија (студентска анкета). Приликом анкетања студенти имају могућност да оцјењују рад наставног кадра и одговарајућих служби, предмете које слушају у току семестра, као и услове студирања уопште. Процедура жалбе је прописана, студенти су са њом упознати и она се у пракси спроводи.

Слабе стране:

Нису уочене.

Препоруке за унапређење:

Наведени критеријум адекватно је поштован.

Б.4 Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Б.4.1 Опишите начин на који се врши признавање квалификација стечених у другим установама и образовним системима, с циљем наставка школовања у вашој ВШУ, промовишући на тај начин мобилност студената.

На Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву врши се признавање квалификација стечених у другим установама и образовним системима, с циљем наставка школовања на

Универзитету, односно Факултету, чиме се промовише мобилност студената. Потребно је разликовати двије основне врсте признавања која се спроводе на Правном факултету, односно Универзитету у Источном Сарајеву: еквиваленцију раније стечених звања са новим звањима и признавање страних квалификација ради наставка школовања на Универзитету.

Поступак еквиваленције раније стечених звања са новим звањима је регулисан Правилником о поступку еквиваленције раније стечених звања са новим звањима Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-ekvivalencije.pdf>).

Поступак признавања квалификација стечених у другим установама и образовним системима је регулисан Законом о високом образовању Републике Српске (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf>), Статутом Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/statut/>), Правилником о поступку признавања страних високошколских исправа, квалификација и периода студирања ради наставка образовања на Универзитету у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/03/Pravilnik-o-postupku-priznavanja-stranih-visoko%C5%A1kolskih-isprava.pdf>) и Статутом Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/opsti-akti>). Статут Правног факултета (чл. 64–67, и чл. 87.) детаљно регулише поступак промјене студијских програма, рад Комисије за признавање испита, полагање разлике испита, статус студента који је промијенио студијски програм, као и признање стране високошколске исправе ради наставка студија.

Битно је напоменути да анализу уписа студената врши студентска служба Факултета и да се анализа прати самоевалуационим извјештајем Факултета и Универзитета сваке године. Такође, о резултатима уписа расправљају Наставно-научно вијеће Факултета и Сенат Универзитета. Када је ријеч о напредовању студената, исто, такође, обрађује студентска служба Факултета преузимајући податке из информационог система, а подаци о пролазности, проходности, времену трајања студија и просјечној оцјени на студијама су доступни, такође, у табелама самоевалуационих извјештаја.

Мишљење рецензента

Може се констатовати да постоје одговарајући акти који регулишу процедуру стицања и признавања квалификација. Анализа уписа и праћење напредовања студената се спроводи. Анализу уписа врши студентска служба Факултета и она је обухваћена самоевалуационим извјештајем Факултета и Универзитета. О резултатима уписа расправљају Наставно-научно вијеће Факултета и Сенат Универзитета.

Б 4.2. На који начин је регулисана процедура уписа студената?

Процедура уписа студената регулисана је Законом о високом образовању (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf>), Статутом Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/statut/>), Статутом Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/opsti-akti>), Правилима о студирању на првом циклусу студија (<http://www.ues.rs.ba/o-univerzitetu/akti-univerziteta/pravila>), Правилима о поступку рангирања студената који суфинансирају трошкове студирања за прелазак у статус студента чије се студије финасирају на терет буџета Републике Српске (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravila-o-postupku-rangiranja-studenata.pdf>). Ближи услови за упис дефинисани су конкурсом, који се објављују у штампи и на интернет страницама Универзитета и факултета (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/vijesti/7844-konkurs-2017-2018>). Статутом Правног факултета (чл. 47 ст. 8) предвиђено је да ће начин полагања квалификационог испита, критеријуми, мјерила и поступак вредновања кандидата приликом уписа на први циклус студија бити ближе уређени правилником који доноси Наставно-научно вијеће (није достављен у прилогу).

Мишљење рецензента

Процедура уписа студената регулисана је законским одредбама, актима Универзитета и Факултета и конкурсом за упис студената. Статутом Правног факултета (чл. 47 ст. 8) предвиђено је да ће начин полагања квалификационог испита, критеријуми, мјерила и поступак вредновања кандидата приликом уписа на први циклус студија бити ближе уређени правилником који доноси Наставно-научно вијеће (постојање таквог акта је оправдано). Студентима је омогућено да се благовремено упознају са условима уписа и правима која им припадају.

Б.4.3. Наведите садржај документа који описује стечену квалификацију, укључујући постигнуте исходе учења и контекст, ниво, садржај и статус студија који је студент завршио.

Према чл. 40. Статута Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву - <http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/opsti-akti>, први циклус академских студија на студијском програму Право траје четири студијске године и вреднује се са 240 ECTS бодова. Студент који испуни све наставне обавезе и положи испите предвиђене студијским програмом, остваривши 240 ECTS бодова, стиче академску титулу и стручно звање дипломирани правник – 240 ECTS бодова (на енглеском језику – bachelor of law).

Статут прописује да збир од 60 ECTS бодова одговара просјечном ангажовању студента у трајању од 40 часова седмично, што укључује часове предавања, вјежби, консултација, практичне наставе, семинара, колоквијума, испита, самосталног рада, завршног рада и других облика рада студената. Часови предавања и вјежби могу износити највише 25 часова седмично.

Наставни предмети су по правилу једносеместрални и распоређују се тако да укупан обим наставе у једном семестру не пређе збир од 30 ECTS бодова.

Образовни циљеви студијског програма Право садржани су у Наставном плану и програму Факултета, односно силабусима за сваки наставни предмет појединачно, као и у самовалуационим извјештајима Факултета. Поменути документи су јавно доступни на веб страници Факултета. Остваривост дефинисаних образовних циљева студијског програма доказује се кроз окончање студија од стране студената и њихово ефикасно укључивање у тржиште рада.

Остваривост образовних циљева студијског програма Право доказује и додатком дипломи, као једној од јавних исправа које издаје Универзитет у Источном Сарајеву, и то на језицима конститутивних народа у БиХ и на енглеском језику. Прилог: Наставни план и програм за први циклус студија (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/nastavni-plan-2014-15>),

Силабуси (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>), Образовни циљеви студијског програма Право за први циклус студија (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>), СЕ извјештај (Prilozi\Извјештај о самовредновању 2016..docx), додатак дипломи о стеченом високом образовању (Prilozi\0309 Tripunović Nataša.rtf Prilozi\0309 Трипуновић Наташа.rtf).

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву посједује Матрицу компетенција I циклуса студија студијског програма Право (Prilozi\МАТРИЦА КОМПЕТЕНЦИЈА I ЦИКЛУСА СТУДИЈА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ПРАВО.docx). Матрица исхода учења темељно утврђује обим остваривања дефинисаних исхода учења по наставним предметима појединачно. Матрица исхода учења је јавно доступна на веб страници Факултета (<http://www.pravnifis.rs/o-fakultetu/studijski-programi/silabusi-i-ciklus-studija>).

Мишљење рецензента

Постоје документи који описују стечену квалификацију, који су јавно доступни и са чијом садржином су студенти упознати.

Б.4.4. Опишите начин на који високошколска установа учествује и омогућава програме размјене студената уз признавање ЕЦТС бодова. Опишите начин на који се студентима омогућава да се информишу о расположивим програмима и начинима конкурисања. Да ли високошколска установа има могућности за двосјерну мобилност и на који начин се у том случају врши признавање ЕЦТС бодова?

Међународна размјена академског и административног особља и студената регулисана је Правилником о међународној размјени академског и административног особља и студената (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Pravilnik-o-medjunarodnoj-razmjeni.pdf>). Овим актом уређена су питања од значаја за остваривање размјене наставника и студената.

Двосјерна размјена остварује се на основу споразума са другим високошколским установама и пријављивања пројектних приједлога, који треба да омогуће размјену.

Размјена наставника и студената остварује се по два основа. Први основ је активност Канцеларије за међународну сарадњу Универзитета у Источном Сарајеву, која обавјештава факултет о томе када, на основу потписаних споразума са страним универзитетима, постоји заинтересованост страних наставника да држе предавање на студијском програму. Такве иницијативе се реализују. Неки споразуми, као што је онај са Middle East Technical University из Анкаре, или споразуми са универзитетима из Италије и Осијека, односе се само на студијски програм права (евентуално још и економије), док су други споразуми општи и односе се и на друге студијске програме.

Други основ су лични контакти наставног особља, који представљају полазни основ за пријаву пројеката и реализацију размјене наставника, уколико ти пројекти буду одобрени, односно споразуми са другим универзитетима потписани. Већ је реализован споразум о овом облику сарадње са Правним

факултетом Свеучилишта у Осијеку, у оквиру програма Erasmus+, који је подразумијевао предавање наставника Правног факултета у Осијеку и организовање гостујућег предавања наставника из Осијека у Источно Сарајеву. Слична активност је у току и са неким универзитетима из Италије и Шпаније. Конкретно, на иницијативу Правног факултета, Универзитет у Источно Сарајеву је потписао споразум са Универзитетом у Барију, а у току су преговори са Универзитетом у Кордоби. Реализација оба споразума, уколико пројекти буду одобрени, огледала би се у размјени наставника. Потписан је меморандум са Правним факултетом Универзитета у Сасарију који предвиђа сарадњу и у овој области.

Доказ: [Prilozi\Osijek Erasmus + Sporazum \(1\).pdf](#) [Prilozi\Sporazum Bari \(2\).pdf](#) [Prilozi\Sporazum Katancaro \(3\).pdf](#) [Prilozi\SPORAZUM ITALIJA.pdf](#)

Правни факултет није надлежан да доноси акте о овим активностима, него је то надлежност Универзитета у Источно Сарајеву.

Кад је у питању мобилност студената, они се са овом могућношћу упознају путем сајта Универзитета и Факултета, а непосредно тако што се исто обавјештење упућује студентској организацији и саопштава студентима на часовима.

Након остварене размјене, на матичној институцији се покреће поступак признавања бодова и оцена. Поступак признања проводи комисија коју именује декан.

Збирно мишљење рецензента за дати критеријум:

Добре стране:

Постоје одговарајући акти који регулишу процедуру стицања и признавања квалификација. Анализа уписа и праћење напредовања студената се спроводе.

Постоје документи који описују стечену квалификацију, који су јавно доступни и са чијом садржином су студенти упознати.

Процедура уписа студената регулисана је законским одредбама, актима Универзитета и Факултета и конкурсом за упис студената. Студентима је омогућено да се упознају са релевантним одредбама.

Размјена наставног и административног особља и студената уређена је посебним актом (Правилником).

Сарадња са високошколским установама у иностранству постоји и остварује се на основу одговарајућих споразума.

Слабе стране:

Размјена је ограничена на наставно особље.

Препоруке за унапређење:

Потребно је предузети кораке у правцу развијања размјене студената.

Б.5 Наставно особље

Б.5.1 На који начин је утврђена политика и услови запошљавања наставника и да ли су услови усаглашени са законским захтјевима?

Правни факултет Универзитета у Источно Сарајеву има јасно дефинисан правни оквир за запошљавање наставника и сарадника. Запошљавање наставника и сарадника врши се на основу јавног конкурса, у складу са условима и критеријумима утврђеним Законом о високом образовању (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf>). Законом о раду Републике Српске, Стаутом Универзитета у Источно Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-statut-univerziteta.pdf>), Правилником о раду Универзитета у Источно Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-radu-univerziteta-u-istocnom-sarajevu-30-12-2016.pdf>) и Правилником о поступку и условима избора академског особља на Универзитету у Источно Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-i-uslovima-izbora-akademskog-osoblja.pdf>).

Процедура за запошљавање наставника и сарадника на Универзитету у Источно Сарајеву обухвата следеће фазе:

- Наставно-научно вијеће факултета/академије даје приједлог Сенату Универзитета у Источно Сарајеву да распише конкурс за избор наставника/сарадника за одговарајућу ужу научну област;
- Сенат доноси Одлуку о расписивању конкурса за избор наставника/сарадника за одговарајућу ужу научну област. Конкурс за избор расписује Универзитет, а исти се објављује у средствима јавног информисања и на веб страници Универзитета;
- Пријаве на конкурс се могу поднијети у року од 15 дана од дана објаве конкурса;

- Након затварања конкурса, Наставно-научно вијеће факултета/академије формира комисију која ће писати извјештај за избор у звање наставника/сарадника на наведену ужу научну област;
- Комисија има рок од 30 дана од дана пријема конкурсне документације да сачини извјештај и исти достави правној служби факултета/академије у електронској форми и потписан од чланова комисије. У складу са чл. 5. Правилника о поступку и условима избора академског особља на Универзитету у Источном Сарајеву, Комисија за писање извјештаја за избор у наставничка и сарадничка звања припрема извјештај о пријављеним кандидатима и предлаже кандидата за избор у наставничко/сарадничко звање у складу са условима из конкурса. Приликом предлагања кандидата Комисија је дужна поштовати минималне услове за избор у одговарајуће звање, у складу са Законом и Статутом Универзитета. Приликом избора у исто или више звање узимају се у обзир: матични факултет, објављени радови, књиге и резултати властитих истраживања, пројекти, менторства, односно јавно представљени облици умјетничког стваралаштва у времену од последњег избора, као и вредновање наставничких способности у оквиру система квалитета Универзитета, унапређење наставног кадра, допринос развоју културе и умјетности у академској и широј заједници, и мишљење чланова Комисије о кандидату формираног на основу обављеног интервјуа.
- У складу са Правилником о поступку и условима избора академског особља на Универзитету у Источном Сарајеву чланови комисије су дужни обавити и интервју са кандидатима који су предали пријаве на расписани конкурс. Интервју се доставља уз извјештај у електронској форми и потписан, који чини саставни дио извјештаја комисије о избору у звање. Наведени извјештај се електронским путем доставља служби Универзитета на објаву на web страници;
- Извјештај о избору наставника/сарадника прије усвајања на сједници Наставно-научног вијећа факултета/академије мора да стоји на web страници најмање 15 дана. На наведени извјештај заинтересована лица имају право приговора ;
- Након истека рока од 15 дана, Наставно-научно вијеће факултета разматра извјештај комисије о избору у звање и евентуални приговор. Након расправе чланови Вијећа усвајају извјештај комисије о избору у звање и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву достављају приједлог одлуке о усвајању наведеног извјештаја и избор кандидата за избор у звање;
- Сенат Универзитета усваја приједлог Наставно-научног вијећа и доноси одлуку којом врши избор у звање наставника/сарадника на ужу научну област;
- Одлуку о избору у звање правна служба Универзитета у Источном Сарајеву доставља пријављеним кандидатима. Рок за жалбу на наведену одлуку је 15 дана од дана достављања одлуке. Након истека жалбеног рока, са изабраним кандидатом се закључује уговор о раду и заснива радни однос.

Примјер конкурсне документације се налази на интернет страници Универзитета у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/category/obavjestenja-univerzitet/konkursi/>), као и у правној служби Правног факултета

Доказ: Прилог конкурсне документације [Konkurs](#)

Установа одржава документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова као што су:

- Научни и стручни радови наставника који упућују на научну област за коју се бира и предмете за које је наставник одговоран. Доказ: прилог – биографија са библиографијом [Konkurs](#)
- Извјештај Комисије које је проводила процес избора у коме се препознаје научна област и компетенције чланова Комисије (Доказ: прилог - извјештај о избору [Konkurs](#))
- Одлука надлежног органа установе о избору наставника која одговара извјештају и приједлога Комисије.

Доказ: прилог - одлука о избору [Konkurs](#)

- Биографија наставника у којој се препознају компетенције у подручју подучавања.

Доказ: прилог – биографија са библиографијом [Konkurs](#)

Горе наведена документација се налази и чува у правној служби Факултета, односно у деканату, под надзором секретара Факултета.

Мишљење рецензента

Установа има успостављене јасне и транспарентне процедуре и критеријуме за запошљавање наставника, усаглашене са одговарајућим законским одредбама. Утврђени критеријуми за избор наглашавају значај компетенција наставника за подучавање (нпр. један од прописаних услова за избор у звање доцента јесу и показане наставничке способности). Нема показатеља да се процедуре

<p>запошљавања наставника примјењују на неправичан начин. Постоје одредбе којима се штити непристрасност у доношењу одлуке о избору наставника/сарадника (нпр. члан Комисије за разматрање конкурсног материјала не може бити у крвном сродству са кандидатом; најмање један члан Комисије не смије бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву). Незадовољни кандидат има право да поднесе приговор Сенату Универзитета. Установа одржава документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова од стране кандидата.</p>
<p>Б.5.2. Наведите линк на документ којим је дефинисана политика управљања људским ресурсима (запошљавање, дефинисање задужења и одговорности, именовање, промовисање) те на који начин се врши евалуација, односно праћење рада кадрова и анализа оптерећености наставног академског кадра.</p>
<p>Универзитет у Источном Сарајеву потписао је Европску повељу за истраживаче и Кодекс за запошљавање истраживача 2013. године. Универзитет је, такође, приступио IV Кохорти Стратешке групе за људске ресурсе (Human Resources Strategy Group) и започео припреме и активности којима се осигурава добијање престижног знака "Human Resources Excellence in Research" (тзв. HR лого). Израђени су и усвојени документи неопходни да се смањи јаз између начела Повеље и Кодекса и постојећег стања у домену људских ресурса на Универзитету (Доказ: Документи - http://www.ues.rs.ba/povelja-i-kodeks/).</p> <p>Политика управљања људским ресурсима уопште подразумева и постојање одговарајућег правног оквира за запошљавање и друга питања везана за радноправни статус запослених на Универзитету/Факултету. Тако, нпр. запошљавање наставника и сарадника, односно избор академског особља врши се на основу јавног конкурса, у складу са условима и критеријумима утврђеним Законом о високом образовању – http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-zakon-o-visokom-obrazovanju.pdf Законом о раду Републике Српске, Статутом Универзитета у Источном Сарајеву – http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-statut-univerziteta.pdf Правилником о раду Универзитета у Источном Сарајеву – http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-radu-univerziteta-u-istocnom-sarajevu-30-12-2016.pdf Правилником о поступку и условима избора академског особља на Универзитету у Источном Сарајеву – http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-postupku-i-uslovima-izbora-akademskog-osoblja.pdf и општеприхваћеним стандардима у датој струци. Такође, у складу са Правилником о поступку и условима избора академског особља на Универзитету у Источном Сарајеву, наставници и сарадници имају обавезу константног стручног усавршавања у циљу напредовања у виша научно-наставна и сарадничка звања. Исту обавезу предвиђа и Кодекс професионалне етике на Универзитету у Источном Сарајеву.</p> <p>У оквиру плана развоја људских ресурса, наставници и сарадници Правног факултета ће у 2018. години проћи обуку за коришћење базом Параграф лекс, највећом регионалном електронском базом правних прописа, судске праксе, стручних коментара правних прописа и правних модела.</p> <p>Једном годишње се, у склопу израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета који се ради у складу са Правилником о самовредновању и оцјени квалитета (http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/samovrednovanje-i-ocjena-kvaliteta-2/), прикупљају и подаци о напредовању наставног особља. Установа има дефинисану политику управљања људским ресурсима и политику развоја знања и компетенција наставника.</p>
<p>Мишљење рецензента</p> <p>Предузимају се кораци у правцу дефинисања дугорочног плана развоја људских ресурса и запошљавања новог кадра. Факултет организује обуке за академско особље. Једном годишње, у склопу израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, прикупљају се и подаци о напредовању академског особља.</p>
<p>Б.5.3 Опишите и наведите линкове на документе којима се стимулишу научне активности и јачање везе између истраживања и образовања.</p>
<p>Факултет усваја годишње извјештаје о самовредновању, који садрже податке о научном и стручном раду наставног особља, научно-истраживачком раду на факултету и издавачкој дјелатности. Ови извјештаји садрже релевантне податке о научно-истраживачком раду на факултету током године. Конкретно, садржани су подаци о одржаним научним скуповима, учешћу у научно-истраживачким пројектима, научним дјелима чији издавач је факултет, те подаци о научно-истраживачком раду наставника и</p>

сарадника (Prilozi\Извјештај о самовредновању за 2015. годину (3).doc; Prilozi\Извјештај о самовредновању 2016..docx).

О научном и стручном раду обављају се расправе на сједницама Наставно-научног вијећа Правног факултета, приликом избора у звања наставника и сарадника, организовања научних скупова или објављивања научних и стручних публикација.

Примјер: Електронски картон научног радника, <http://enir.unssa.rs.ba/Authors/production/195>; Картон научног радника у штампаном облику Prilozi\Картон научног радника примјер.doc; Дневни ред 41. сједнице Наставно-научног вијећа на којој је разматран Извјештај о самовредновању, у коме су садржани подаци о научном и стручном раду наставника Prilozi\Извод из записника са 41. сједнице Самовредновање.doc; Извјештај о самовредновању за 2016. годину Prilozi\Извјештај о самовредновању 2016..docx).

Б.5.4 На који начин помоћно и административно особље има прилику да развија своје компетенције?

Усавршавање ненаставног особља се спроводи у форми одлазака на семинаре и предавања, која организује Универзитет или спољни субјекти, и у форми полагања стручних испита. Усавршавање се спроводи у складу са законским прописима и описом радних дужности прописаних Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету у Источном Сарајеву (<http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-pravilnik-o-unutrasnjoj-organizaciji-i-sistemizaciji-radnih-mjesta.pdf>).

Факултет организује и обуку административног особља за кориштење електронских база правних прописа и судске праксе.

Радницима који се усавршавају и унапређују своје знање (први циклус студија, други циклус студија, стручни испит за рад у јавној управи, присуства семинарима и др.), Факултет суфинансира трошкове усавршавања.

Збирно мишљење рецензента за дати критеријум:

Добре стране:

Установа има успостављене јасне и транспарентне процедуре и критеријуме за запошљавање наставника, усаглашене са одговарајућим законским одредбама. Утврђени критеријуми за избор наглашавају значај компетенција наставника за подучавање. Нема показатеља да се процедуре запошљавања наставника примјењују на неправичан начин. Постоје одредбе којима се штити непристрасност у доношењу одлуке о избору наставника/сарадника (нпр. члан Комисије за разматрање конкурсног материјала не може бити у крвном сродству са кандидатом; најмање један члан Комисије не смије бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву). Незадовољни кандидат има право да поднесе приговор Сенату Универзитета. Установа одржава документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова од стране кандидата.

Предузимају се кораци у правцу дефинисања дугорочног плана развоја људских ресурса и запошљавања новог кадра на нивоу Универзитета. Једном годишње, у склопу израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, који усваја Факултет, прикупљају се подаци о напредовању академског особља. Организују се обуке за академско особље.

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву пружа подршку ненаставном особљу у развијању њихових компетенција. Као добре стране могу се издвојити суфинасирање стручног усавршавања ненаставног особља и организовање програма обуке за административно особље.

Слабе стране:

Слабе стране нису уочене.

Препоруке за унапређење:

Потребно је наставити са корацима у правцу дефинисања дугорочног плана развоја људских ресурса и запошљавања новог кадра.

Програми обуке које спроводи Факултет, за академско и ненаставно особље, превасходно се односе на кориштење електронских база података. Било би оправдано да се обуке прошире и на друге компетенције (учење страних језика и сл.).

<p>Б.6 Ресурси за учење и подршка студентима Б.6.1 Наведите документе или линк за евиденције и анализе физичких ресурса за учење и подршку различитим категоријама студената (просторни, библиотечки, информатички, лабораторијски и др.) за извођење студијског програма, те опишите њихову доступност. Наведите преглед инвестицијских улагања у развој ових ресурса.</p>
<p>У склопу израде Извјештаја о самовредновању и ојени квалитета врши се и анализа физичких ресурса (Prilozi\1 zgrada fakulteta_.xls Prilozi\2 prostorije za nastavni proces_.xls Prilozi\3 kancelarijski prostor_.xls Prilozi\4 sanitarni cvorovi po studentu_.xls Prilozi\5 prostor za biblioteku_.xls). Улагања у физичке ресурсе су спорадична, врше се по потреби и без унапријед дефинисаног плана, у складу са финансијским могућностима Факултета.</p>
<p>Мишљење рецензента Улагања су спорадична, реализују се по потреби и не постоји план улагања. Било би оправдано, на основу анализе физичких ресурса која се врши сваке године, унапријед израдити план улагања.</p>
<p>Б.6.1.1 На који начин су студенти информисани о ресурсима и услугама које су им на располагању те да ли је помоћно и административно особље квалификовано да пружи подршку студентима у овом сегменту?</p>
<p>Студенти и јавност информисани су посредством званичне интернет странице и <i>facebook</i> странице Факултета. Студенти су обавијештени о терминима одржавања наставе и испита, о наставном плану и програму, могућности да учествују у ваннаставним активностима, о конкурсима путем којих могу да се усавршавају, итд.. Сајт се ажурира на дневном нивоу. Студенти су обавијештени и посредством својих представника у Наставно-научном вијећу, а информације могу да добију и преко студентске организације. Јавност се, осим посредством интернет странице, обавјештава и путем средстава јавног информисања. Помоћно и административно особље стоји на располагању студентима када је реч о пружању информација о свим ресурсима и услугама.</p>
<p>Збирно мишљење рецензента за дати критеријум: Добре стране: Сваке године спроводи се анализа физичких ресурса. Студенти су адекватно информисани о ресурсима и услугама које су им на располагању. Студенти су обавијештени о терминима одржавања наставе и испита, о наставном плану и програму, могућности да учествују у ваннаставним активностима, о конкурсима путем којих могу да се усавршавају, итд..</p>
<p>Слабе стране: Непостојање унапријед утврђеног плана улагања.</p>
<p>Препоруке за унапређење: Било би оправдано, на основу анализе физичких ресурса која се врши сваке године, унапријед израдити план улагања.</p>
<p>Б.8 Информисање јавности Б.8.1 Опишите поступак објављивања информација о раду високошколске установе, о студијским програмима које изводе (web страница, брошуре, средства јавног информисања и слично).</p>
<p>Факултет има сајт на коме се свакодневно објављују информације о свим активностима на факултету. Те информације обухватају: а) основне информације о студијском програму (наставни план, силабуси предмета, испитна питања, биографије наставног особља, организациона структура факултета – катедре); б) информације о настави и испитима (распоред одржавања наставе за сав семестар и испита у неколико наредних испитних рокова); в) информације о научно-истраживачком раду (одржани научни скупови и објављени потпуни зборници радова у PDF формату); г) информације о издавачкој дјелатности, са списком монографија и уџбеника чији је факултет издавач; д) информација о Годишњаку Правног факултета у Источном Сарајеву и Годишњаку студената Правног факултета у Источном Сарајеву и линкови ка њиховим сајтовима, на којима су објављени потпуни садржани бројева у PDF формату; ђ) информација о ваннаставним активностима које факултет организује, у виду позива студентима да учествују у њима и вијести о одржаним активностима (правне клинике, лјетне школе, предавања гостујућих предавача, предавања јавних функционера, и др.); е) информација о састанцима Бесједничке секције и активностима која она организује; ж) информација о раду Библиотеке, са списком</p>

свих библиотечких јединица којима факултет располаже; з) информације о Савезу студената; и) База дипломаната, у којој се налази списак свих свршених студената који су се регистровани у Базу (ријеч је о покретању Алумни асоцијације, у којој се налазе и огласи за посао, кпутем којих факултет помаже свршеним студентима да се лакше и брже запосле по први пут или да промијене запослење).

Докази: Сајт факултета <http://www.pravnifis.rs>; сајт Годишњака <http://www.gpfis.rs.ba/>; сајт Годишњака студената <http://pravnifis.rs/izdavastvo/godi%C5%A1njak-studenata-pfis>.

Факултет је у два наврата штампао монографије, 2011. и 2016. године, при чему је ова друга објављена на сајту факултета. У овим монографијама садржани су сви релевантни подаци о раду факултета, од његовог основања до данас.

Доказ: Монографија факултета из 2016. године, <http://pravnifis.rs/Download/Monografija%202016.pdf>

Факултет сваке године штампа брошуре и/или флајере, који садрже основне информације, а које се распарчавају током кампање за упис нове генерације студената.

Доказ: Флајер и брошура, <http://pravnifis.rs/Download/Brosura%202015.pdf>; <http://pravnifis.rs/Download/flajer2017.pdf>.

Средства јавног информисања редовно прате најважније активности на факултету, као што су Дан факултета, научни скупови, правне клинике, љетне школе, гостовања домаћих или страних гостију, па је јавност упозната са активностима факултета.

Доказ: Вијести на сајту факултета.

Поједини наставници имају честа гостовања у програмима радија и телевизије, као и у штампаним медијима, у којима коментаришу различита важна питања не само из правне струке (мада је то најчешћи случај), него и актуелна друштвена дешавања, што значајно повећава видљивост факултета у јавности, пошто је ријеч о гостовањима у најгледанијим и најслушанијим медијима.

Примјери: <http://pravnifis.rs/o-fakultetu/vijesti/8505-ucisce-profesora-pravnog-fakulteta-na-konferenciji-o-stanju-u-pravosudu>; <https://www.youtube.com/watch?v=tKQolbb-mc8>.

Основне информације о факултету на енглеском језику налазе се на сајту факултета, до којих води посебан линк, па су те информације добро видљиве. На овом линку садржани су: основне информације о факултету, наставни план и биографије наставног особља.

Доказ: <http://pravnifis.rs>; <http://pravnifis.rs/english>.

Студенти су путем интернет странице факултета обавијештени о свим питањима која су од значаја за њихов боравак и рад на факултету. Свакодневно се ажурира сајт факултета, тако да студенти добијају благовремене информације о терминима наставе и испита, о ваннаставним активностима, консултацијама, састанцима Бесједничке секције, конкурсима који су важни за њихово студирање, могућностима да се пријаве за студентску праксу, и сл..

Сличне информације, мада у нешто мањем обиму, студенти добијају и путем *facebook* странице факултета. Будући да су добро упознати са постојањем ових средстава комуницирања, нема проблема да студенти дођу до информација благовремено и без тешкоћа.

Студентска служба Правног факултета редовно врши анализу пролазности и просјечних оцјена по предметима. [Табеле](#) Анализа се ради у форми коју је дефинисала Канцеларија за осигурање квалитета Универзитета и она се региструје и свакодневно ажурира у оквиру информационог система Универзитета. Подаци о запослености и незапослености су доступни на веб страници Завода за запошљавање Републике Српске – <http://www.zzzrs.net/index.php/statistika/>. Заинтересована лица имају могућност да преко веб странице Факултета претражују огласе за посао, као и да остваре увид у статистичке податке о запослености и незапослености у Републици Српској и Босни и Херцеговини – <http://www.pravnifis.rs/baza-diplomanata/oglasa-za-posao>. Факултет на одређене начине (лични контакти са бившим студентима, друштвене мреже, алумни клуб и сл.) долази и до спорадичних сазнања о запошљавању бивших студената. [Prilozi\Podaci Zavoda za zaposljavanje.xls](#)

Мишљење рецензента

Информације о раду Факултета редовно се објављују посредством интернет странице Факултета, која се ажурира на дневној основи. Јавност се о активностима Факултета обавјештава и посредством средстава јавног информисања и публикација чији је издавач Факултет (нпр. монографије). На основу наведеног може се констатовати да Факултет придаје велики значај обезбјеђењу видљивости у јавности. Основне информације о Факултету доступне су и на енглеском језику, на интернет страници Факултета (ријеч је само о основним информацијама о Факултету и наставном особљу, тако да би сегмент на енглеском језику требао да буде проширен). Студенти су обавијештени о релевантним

<p>информацијама посредством интернет странице Факултета (а у мањем обиму и посредством <i>facebook</i> странице). Студентска служба Правног факултета редовно врши анализу пролазности и просјечних оцјена по предметима. Анализа се ради у форми коју је дефинисала Канцеларија за осигурање квалитета Универзитета и она се региструје и свакодневно ажурира у оквиру информационог система Универзитета.</p>
<p>Б.8.2 Да ли израђујете комуникационе стратегије и политике комуникације са јавношћу и на који начин се врше анализе остваривања непристрасности, објективности и доступности информација?</p>
<p>Универзитет у Источном Сарајеву посједује Политику и Стратегију комуникације с јавношћу које су усвојене на 40. сједници Сената Универзитета под редним бројем 01-С-541-ХЛ/17 од 27.12.2017. године (http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Strategij%D0%B0-komunikacije-sa-javnoscu.pdf и http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2018/01/Politika-komunikacije-sa-javnoscu.pdf). Стратегијом је прописан дугорочни правац односа са јавношћу, односно појашњава се начин на који треба уредити радне процесе и које одлуке треба донијети у циљу ефикасног функционисања. Одговорност за спровођење Стратегије комуникације имају пословодства Универзитета одн. Факултета. Универзитет у кабинету ректора има два попуњена радна мјеста за односе с јавношћу (стр. 4, http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/uis-Pravilnik-o-organizaciji-i-sistematizaciji-radnih-mjesta-UIS.pdf) којима је у надлежности праћење политике и стратегије комуникације с јавношћу.</p>
<p>Мишљење рецензента Универзитет у Источном Сарајеву усвојио је Политику и Стратегију комуникације с јавношћу. У оквиру Кабинета Ректора, стручни сарадник за информисање и стручни сарадник-новинар задужени су за праћење политике и стратегије комуникације с јавношћу. Постојање Политике и Стратегије комуникације с јавношћу може бити позитивно оцијењено.</p>
<p>Б.8.3 Да ли се редовно израђује водич за будуће студенте?</p>
<p>Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву сваке године штампа промотивни материјал за нове студенте и водич за бруцоше, који се објављује у штампаној и електронској форми. Водич за бруцоше садржи основне информације које треба да помогну будућим студентима да се упознају са функционисањем факултета, као и са својим основним правима и обавезама. Промотивни материјал који се штампа сваке године су флајери, док се повремено штампају и брошуре које садрже нешто детаљније информације о факултету. Промотивни материјал је такође доступан на сајту факултета. Водич је објављен и у електронској форми на сајту факултета (http://www.pravnifis.rs/upis-2017).</p>
<p>Збирно мишљење рецензента за дати критеријум: Дobre стране: Информације о раду Факултета редовно се објављују посредством интернет странице Факултета, која се ажурира на дневној основи. Јавност се о активностима Факултета обавјештава и посредством средстава јавног информисања и публикација чији је издавач Факултет. Основне информације о Факултету и наставном особљу доступне су и на енглеском језику. Студенти су обавијештени о релевантним информацијама посредством интернет странице Факултета. Студентска служба Правног факултета редовно врши анализу пролазности и просјечних оцјена по предметима, у форми коју је прописала Канцеларија за осигурање квалитета Универзитета. Универзитет у Источном Сарајеву усвојио је Политику и Стратегију комуникације с јавношћу.</p>
<p>Слабе стране: Информације о Факултету и његовим активностима на енглеском језику веома су оскудне.</p>
<p>Препоруке за унапређење: Информације о активностима Факултета треба да буду у што већој мјери доступне и на енглеском језику (и редовно ажуриране).</p>
<p>Б.9 Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма Б.9.1 Опишите начин на који високошколска установа прати и периодично ревидира своје програме с циљем да се осигура да они постижу постављене циљеве и испуњавају потребе студената и друштва. Наведите линк на документ којим се доказује да су измјене вршене с циљем континуираног побољшавања програма. Опишите начин на који обавјештавате све заинтересоване стране о активностима на ревизији програма које се предузимају или планирају.</p>

<p>Факултет користи анализе које спроводи Универзитет и друге институције и на тај начин долази до сазнања о потребама тржишта рада (Prilozi\Анализа послодаваца.docx).</p> <p>Сваког семестра спровode се студентске анкете, у којима студенти анонимно одговарају на сва питања која су од значаја за функционисање студијског програма са студентског становишта, укључујући њихово задовољство концептом студијског програма и начином његовог извођења (http://anketa.unssa.rs.ba).</p> <p>Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву има израђену алумни базу података (http://www.pravnifis.rs/baza-diplomanata/oglasia-za-posao). Поменута база садржи податке о дипломираним студентима, односно утврђен је поступак за њихову регистрацију. Подаци о испитивању чланова алумни базе о њиховом задовољству квалитетом студијског програма нису наведени.</p>
<p>Мишљење рецензента</p> <p>Редовно (сваког семестра) спровode се студентске анкете, чији резултати представљају оријентир приликом анализа оправданости измјена студијског програма. Иако контакти са екстерним заинтересованим странама постоје, још увијек не постоји систематично и континуирано праћење захтјева тржишта рада. Неопходно је снажније укључивање чланова алумни организације.</p>
<p>Б.9.1.1 Опишите начин на који се врши анализа потребе за евалуацијом и унапређењем студијских програма те како заинтересоване стране укључујете у тај процес.</p>
<p>Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, у складу са Правилником за осигурање квалитета – http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/, Правилником о самовредновању и оцјени квалитета студија – http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/ и Правилником о студентском вредновању квалитета студија – http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/propisi-i-dokumenti/ редовно проводи процедуре усмјерене на анализу квалитета студијског програма. У складу са резултатом те анализе, тј. извјештаја који се периодично подносе Наставно-научном вијећу, стиче се увид у стање у области квалитета студијског програма Право, па се у складу са тим предузимају и одговарајуће активности на његовом унапређењу.</p> <p>Правни факултет је у мају 2017. године био један од учесника у пројекту QFP, који се водио на Универзитету и односио се на развој студијских програма у складу са европским стандардима. Овај пројекат обухвата усаглашавање студијских програма са потребама тржишта рада у БиХ, у складу са QF ENEA и EQFLLL стандардима и препорукама.</p>
<p>Мишљење рецензента</p> <p>Иако консултовање заинтересованих страна постоји, оно не може да се оцијени као потпуно адекватно. Не постоји систематично и континуирано праћење захтјева послодаваца одн. тржишта рада. Досадашњим истраживањима био је обухваћен сразмјерно мали број субјеката, при чему су поједине категорије послодаваца биле запостављене (нпр. привредни субјекти). Било би неопходно да се таква испитивања спровode редовно и обухвате знатно већи број испитаника.</p> <p>Неопходно би било и снажније укључивање чланова алумни организације у испитивања квалитета студијског програма.</p>
<p>Б.9.2 Да ли сте већ реализовали мјере за унапређење које су проистекле из препорука датих током претходних вањских евалуација студијских програма, уколико их је било. Уколико није било вањских евалуација студијских програма у прошлости, наведите документ који садржи анализе које су резултирале мјерама за унапређење, а које су настале као резултат друге врсте евалуације.</p>
<p>Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву прошао је унутрашњу евалуацију, коју је организовао и спровео Комитет за осигурање квалитета Универзитета у Источном Сарајеву. Унутрашња евалуација спроведена је у у складу са поступком унутрашње провјере квалитета (Поступак унутрашње провјере квалитета: http://www.ues.rs.ba/wp-content/uploads/2017/10/postupak-unutrasnje-provjere-kvaliteta.pdf).</p>
<p>Збирно мишљење рецензента за дати критеријум:</p> <p>Добре стране:</p> <p>Провођење унутрашње евалуације.</p>
<p>Слабе стране:</p> <p>Није извршена екстерна евалуација.</p>

<p>Препоруке за унапређење: Оправдано је провођење екстерне евалуације.</p>
<p>Б.10 Периодично вањско осигурање квалитета Б.10.1 С обзиром да Високошколске установе морају периодично пролазити поступке вањског осигурања квалитета у складу са ESG-јем, наведите екстерне валуације које је прошла високошколска установа и студијски програми те линкове на извјештаје. У Апликационом обрасцу неведено је да Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву до сада није имао екстерне евалуације.</p>
<p>Мишљење рецензента Будући да спољашње обезбјеђивање квалитета подразумева и спровођење екстерне евалуације, било би неопходно да се приступи њеној реализацији.</p>
<p>Б.10.1.1 Опишите унапређења унутрашњег система осигурања квалитета која су произашла из препорука претходних евалуација. С обзиром да у досадашњем периоду нису спровођене екстерне евалуације, препоруке за унапређење унутрашњег система осигурања квалитета не постоје.</p>
<p>Збирно мишљење рецензента за дати критеријум: Постоји простор за обезбјеђење адекватнијег спољашњег осигурања квалитета посредством екстерних евалуација. Стога би било неопходно да се приступи екстерној евалуацији студијског програма.</p>
<p>Добре стране: Слабе стране: До сада нису спровођене екстерне евалуације.</p>
<p>Препоруке за унапређење: Потребно је спровести екстерну евалуацију.</p>

<p>ДОБРЕ СТРАНЕ: Акти Универзитета у Источном Сарајеву, односно Правног факултета, уређују процедуру доношења и измјена наставних планова. Овим актима омогућено је учествовање представника студената у одлучивању. Студенти имају могућност и да приликом анкетирања упозоре на недостатке у реализацији наставног процеса, што представља оријентир приликом усвајања одн. ревизије наставних планова. Правни оквир за доношење и измјене наставног плана и програма може се оцијенити као адекватан. Измјене наставног плана и програма врше се периодично, на основу анализа квалитета студијског програма које се спроводе у складу са актима Универзитета. Образовни циљеви студијског програма јасно су дефинисани и у складу са одговарајућим стандардима. Документи којима су образовни циљеви дефинисани доступни су јавности. Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву има јасно дефинисане опште и специфичне компетенције које студенти стичу након завршетка студијског програма. Исходи учења су јасно дефинисани. Постоји висок степен подударности са референтним студијским програмима. Факултет редовно спроводи процедуре усмјерене на анализу квалитета студијског програма. Студентима је дата могућност да се укључују у научно-истраживачки рад. Начин расподјеле ECTS бодова у складу је са захтјевима Болоњског процеса. Квалификације које се стичу током студија у складу су са циљевима студијског програма. Успостављена је сарадња са високошколским установама из иностранства. Студенти имају могућност да учествују у креирању студијских програма, процеса учења и подучавања. Примјењују се савремене методе реализације наставе. Води се евиденција присуства студената предавањима и вјежбама, у писменој форми. Планира се и вреднује кориштење различитих метода реализације наставе и других облика учења. Извођење наставе прилагођава се потребама и жељама студената. Студенти имају могућност да захтијевају додатне консултације, а на располагању су им и средства електронске комуникације. Настава се реализује у складу са унапријед припремљеним силабусом и планом рада, који припрема одговорни наставник. Проводи се студентско вредновање квалитета студија (студентска анкета). Приликом анкетирања студенти имају могућност да оцјењују рад</p>

наставног кадра и одговарајућих служби, предмете које слушају у току семестра, као и услове студирања уопште. Процедура жалбе је прописана, студенти су са њом упознати и она се у пракси спроводи.

Постоје одговарајући акти који регулишу процедуру стицања и признавања квалификација. Спроводи се анализа уписа и праћење напредовања студената.

Постоје документи који описују стечену квалификацију, који су јавно доступни и са чијом садржином су студенти упознати.

Процедура уписа студената регулисана је законским одредбама, актима Универзитета и Факултета и конкурсом за упис студената. Студентима је омогућено да се благовремено упознају са релевантним одредбама.

Размјена наставног и административног особља и студената уређена је посебним актом (Правилником). Сарадња са високошколским установама у иностранству постоји и остварује се на основу одговарајућих споразума.

Установа има успостављене јасне и транспарентне процедуре и критеријуме за запошљавање наставника, усаглашене са одговарајућим законским одредбама. Утврђени критеријуми за избор наглашавају значај компетенција наставника за подучавање. Нема показатеља да се процедуре запошљавања наставника примјењују на неправичан начин. Постоје одредбе којима се штити непристрасност у доношењу одлуке о избору наставника/сарадника (нпр. члан Комисије за разматрање конкурсног материјала не може бити у крвном сродству са кандидатом; најмање један члан Комисије не смије бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву). Незадовољни кандидат има право да поднесе приговор Сенату Универзитета. Установа одржава документацију о избору и напредовању наставника која доказује испуњавање услова од стране кандидата.

Предузимају се кораци у правцу дефинисања дугорочног плана развоја људских ресурса и запошљавања новог кадра на нивоу Универзитета. Једном годишње, у склопу израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, који усваја Факултет, прикупљају се подаци о напредовању академског особља. Организују се обуке за академско особље.

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву пружа подршку и ненаставном особљу у развијању њихових компетенција. Као добре стране могу се издвојити суфинасирање стручног усавршавања ненаставног особља и организовање програма обуке за административно особље.

Информације о раду Факултета редовно се објављују посредством интернет странице Факултета, која се ажурира на дневној основи. Јавност се о активностима Факултета обавјештава и посредством средстава јавног информисања и публикација чији је издавач Факултет. Основне информације о Факултету и наставном особљу доступне су и на енглеском језику. Студенти су обавијештени о релевантним информацијама посредством интернет странице Факултета. Студентска служба Правног факултета редовно врши анализу пролазности и просјечних оцјена по предметима, у форми коју је прописала Канцеларија за осигурање квалитета Универзитета. Универзитет у Источном Сарајеву усвојио је Политику и Стратегију комуникације с јавношћу.

Провођење унутрашње евалуације.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

И поред укључености студентских представника у одлучивање о измјенама наставног плана и програма, улога студената у креирању наставних планова и програма требала би да буде израженија у фазама процеса које претходе одлучивању. Недовољна укљученост екстерних заинтересованих страна.

Иако консултовање заинтересованих страна о квалитету студијског програма постоји, оно не може да се оцијени као потпуно адекватно. Не постоји систематично и континуирано праћење захтјева послодаваца одн. тржишта рада. Досадашњим истраживањима био је обухваћен сразмјерно мали број субјеката, при чему су поједине категорије послодаваца биле запостављене (нпр. привредни субјекти). Недовољно су укључени и чланови алумни базе.

Постојећи програми студентске праксе не омогућују свим студентима да стекну практична искуства.

Непостојање посебног правилника који регулише рачунање и додјелљивање ECTS бодова по предметима.

Ограниченост међународне сарадње на размјену наставног особља. Непостојање наставе на страном језику.

Информације о Факултету и његовим активностима на енглеском језику веома су оскудне.

До сада нису спровођене екстерне евалуације.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Иако је обезбијеђено учешће представника студената у органима Универзитета/Факултета који одлучују о измјенама наставног плана и програма, било би неопходно да се оснажи учешће студената у фазама процеса које претходе одлучивању. Оправдано је и снажније укључивање екстерних заинтересованих страна, како би се наставни план и програми појединих предмета прилагодили захтјевима тржишта рада (нпр. анкетно испитивање потенцијалних послодаваца). Било би неопходно да се таква испитивања задовољства студијским програмом спроводе редовно и обухвате знатно већи број испитаника. Неопходно би било и снажније укључивање чланова алумни организације у испитивања квалитета студијског програма.

Потребно је наставити предузимати кораке усмјерене ка успостављању сарадње са правосудним институцијама и привредним друштвима, како би стручна пракса била обезбијеђена за што већи број студената.

Потребно је усвајање посебног правилника који би регулисао рачунање и додјељивање ECTS бодова по предметима.

Сарадња са високошколским установама из иностранства је у досадашњем периоду била ограничена на размјену наставног особља. Потребно је, стога, предузети кораке у правцу развијања размјене студената.

Било би оправдано у наредном периоду проширити сарадњу на реализацију заједничких научно-истраживачких пројеката. Потребно је размотрити могућност увођења наставе (курсева) на енглеском језику.

Провјере задовољства студената стеченим знањима и вјештинама се врше редовно, али би требало обезбиједити и укљученост алумни базе, чији чланови су у могућности да стечене компетенције и вјештине адекватније процијене, суочени са професионалним задацима након окончања студија.

Информације о активностима Факултета треба да буду у што већој мјери доступне и на енглеском језику (и редовно ажуриране).

Потребно је спровести екстерну евалуацију.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: _____